

A giccs — modern ruhában

Elefánt égnék tartott or-mánnyal, kiskutya felkötött pofazascskóval, táncosnő csöppnyi túllszoknyában a falon. És nemcsak a boltban vagy a vásári ponyvákon, de még a többé-kevésbé korszerű igényel berendezett lakásokban is. Lakásokban, ahol fridzsider van, meg mosógép, és ahová a tulajdonos napi munkája után megkönnyebbült sóhajjal tér meg, bezárva maga után az ajtót, hogy lefekvésig az *Angyalt* nézze a tévében, papucsban.

gosságnak, a művészetet külsőségeiben szemfényvesztően utazó semmitmondásnak a felfedezése és kisép-rűzése már lényegesen bonyolultabb feladat. Irodalomban, képzőművészetben, lakberendezésben, filmben, zenében egyaránt.

A termelőiől a fogyasztóig

A gicstermelők indokait és érveit tökéletesen magyarázzák üzleti szempontú megfontolásai. Ők a „közönség” igényeit elégítik ki; minden terméküket gond nélkül tudják értékesíteni. Ismerik a hatásvadászat minden fegyverét: illúziót bőven adnak, de problémát a világról sem.

Természetesen vannak nehezebben fölismérhető stílusjegyű giccsörök is, Ők magasabb szinten, némileg szegénykezve, sőt a fejlettebb izlésű közönségre bocsánatkérően kacsintgatva termelnek, nem is tagadva a kereskedelmi szempontokat. Gondolom, ezért férnek meg egy polcon szépvonallú, sima kompótos garnitúrával a méregdrága herendi madarak, a lakberendezési boltban a modern mintájú bútorhuzatok mellett a közmondásos falvédők. Nemcsak az említett okok, de a közönség igényeinek a ki-elégítésére készíti a színházakat az ódon, érzélgős operettek nagyszámú bemutatására, a rádiót a Szabó család véget nem érő folytatásaira. Pótlékok ezek, nincs mit szépíteni, valódi problémáktól és szépségtől való távolállásukat némileg elleplezni az állami forgalmazás tekintélye.

Az érték pótlékai

Van színpadi giccs — ilyenek voltak már a maguk korában is *Molnár* Ferenc nagy kasszasikerű darabjai — példák a nagy szakmai felkészültséggel elkészített szemképráztató felszínességére, de vannak 1968-ban született korszerűbb ruhában járó megfelelői is. Az irodalomban *Courths-Mahler* vagy *Margaret Mitchell* túlságosan is kézenfekvő példa, értékükkel, illetve értéktelenségükkel mindenki tisztában van. De igény ma is akad rájuk bőven. Ezt kielégítendő jönnek létre ma is a romantikus, kalandos, művészi hitel nélküli giccs-bestsellerek, abból a jóhiszemű föltételezésből kiindulva, hogy vannak népretegek, amelyeket ily módon kell az igazi irodalomhoz, művészethez édesgetni. A képzőművészet talán a legáltalánosabb területe a giccsnek, s mivel a legtöbb ember vizuális alkatú, itt terjeszti leghatásosabban az igénytelenséget. Termékei megelégnének nemcsak a magánlakásokban, de a városok közterein is.

S a legfőbb kár? A művészetnek — bármelyik ágáról legyen is szó — közönség kell. Akkor lesz gazdagító, látomást és boldogságot adó. Károsodik a művész, aki-nek nincs közönsége, nem születhetnek meg művei, nincs inspirálója sem erkölcsileg, sem anyagilag, de talán még inkább vesztes az a társadalom, amely pótlékokkal is beéri, holott csak

a kezét kellene kinyújtania az igazi művészetért.

A giccs és a szórakozás

Ugye, mindenki ismerettség körében akadnak olyanok, akik az élet egy-egy bonyolult helyzetére közmondásokkal reagálnak. Ki ne hallotta volna még meg-róvó, ugye, megmondtam hangsúllyal, hogy „aki a korpa közé keveredik, azt megeszik a disznók” vagy „kutyából nem lesz szalon-na”. Persze, hogy könnyebb öröklött sztereotípiákat használni, mint kinek-kinek a saját eszét. Az ilyen emberek, köztük meglepően sok fiatal, mereven elutasít minden, ami logikailag munkára akarja bírni. Többségük tudatosan is vallja, hogy szabad idejében azt várja: szórakoztassák. Számukra a művészeteknek is ez az egyetlen létjogosultsága. A művészet egyik fő funkciója valóban a szórakoztatás. A kérdés csak az, mivel és hogyan. Hamis illúziókat táplálva, a valóságtól a mában élőket elterelve, ki-kapcsolva, vagy magvasan, vállalva mai életünk minden bonyolultságát. Sokan, ha néha nehezebb műfajjal találkozunk, mint például a már említett filmekkel, akkor méltatlankodva tiltakoznak. Ennek a magatartásnak veszélye hamisságában van, abban az önsorsrontó tulajdonságában, amely éppen a létét közelről érintő problémák elől dugja fejét a könnyű szórakozás homokjába.

A nosztalgia

Nem téged üldöz az, aki a giccsre haragszik, Dankó Pista! Érzelmek melábulat, amint ott tűnődöz hegedűvel a kezében, nem zavarja senki. Nagypók sóhajtanak föl megpillantván kőből faragott másodat, haj, az volt a szép idő! — ahogy ez már általában a nagypók szokása. De ők sem dalait, csak a saját ifjúságukat áhítozzák vissza, amire te emlékezteted őket. Bizarr föltételezés, hogy a mi generációnk harminc-negyven év múlva ugyanígy fog sóhajtozni, ha azt hallja: „En nem leszek sohasem a játékszered...”

A giccs szó a német „verkitschen” igéből származik. Jelentése: olcsón eladni. De akár drágán, akár olcsón, kár eladni jogunkat az emberi élet és a művészet teljességéhez.

KULKA ESZTER

„Újra javasoljuk!”

Előkészületek a szakszervezeti választásra a fémfeldolgozóban

A Szegedi Fémfeldolgozó és Finommechanikai Vállalatnál késedelem nélkül hozzáfogtak a szakszervezeti választások előkészületeihez. A főszerep most a jelölőbizottságoké, amelyeket még decemberben választott meg az üzemrészek kollektívája.

A jelölőbizottság elnöke, dr. Kövér Béla beszélt az első hetek munkájáról.

Régiék — újak

— Törekvésünket egy cél szabta meg, minél jobban megismerjük a dolgozók véleményét, elképzelését, javaslatait. Jelöléseinkben csak ezekre a véleményekre alapozhatunk. Elmondok egy példát:

— A vállalat Cserepes sori üzemében már az első be-szélgetésekből világosan látszott, hogy a dolgozók ugyan-azokat szánják jelöltjeiknek, akik eddig is tisztviselők voltak.

A jelölőbizottság elnökétől Bors István szb-titkár veszi át a szót:

— Szinte kérdeznem kellett az embereket a jelenlegi műhelybizottságról. Rög-tön azzal álltak elő: újra javasoljuk Bálint Sándornét, Bévárdi Sándort, Juhász János-t, Gajda Istvánt és Zádori Lászlót. Természetesen tehát, hogy a jelölőbizottság az ö-k kértéves tevékenységét vizsgálta meg először. A véle-mény nem titok: Bévárdi

Sándor titkár irányításával szépen dolgozott a műhely-bizottság. Hogy miért? — a válasz a munkatársak szá-vaiból bontakozott ki.

Érdekvédelem

A titkár személyében min-denki Bévárdi Sándort ken-dzeli el, aki eddig is betöltö-te ezt a pozíciót. A lakatos csoportvezető régi és mai munkájával egyformán rá-szolgált az emberek bizalmá-ra.

Néhány éve még alig volt valami a Cserepes sori üzem helyén. A dolgozókat hívták segítségül, hogy társadalmi munkával rendezzék a területet, és az építkezést gyorsabban elvégezhessék. Bévárdi Sándor élenjárta a munkában, jól szervezte meg a rá-bízott csoport működését, élekor alapozta meg tekinté-lyét. A régi történeten kívül azonban van újabb is.

A lakatos csoport az Ika-rusz autóbuszok tétőszel-lő-zőit szereli. Ebben a munka-folyamatban nemrég norma-rendezést hajtottak végre, de az nem bizonyult megfelelő-nek. A szerelők sehogyan sem tudtak megbirkózni vele. Bévárdi Sándorhoz fordultak, nézzen utána a dolognak. A műhelybizottság titkára jó néhány óráig számolt, ellen-őrzött, vizsgálódott, míg vé-gül bement a központba, a normásokhoz. Megmutatta, hol van eltérés, s az igazítás

azonnal megtörtént. Sikertült a vállalat és a dolgozók ér-dekeit összeegyeztetni.

Több oldalról

A jelölőbizottság is tájé-kozódott. Megnézte a mű-helybizottság szakmai, poli-tikai munkáját. Örömmel mondták, hogy egyöntetűen jók a tapasztalataik: közel húsz közös foglalkozást tar-tottak, amelyben mind a szakmai, mind a politikai oktatás helyet kapott. Bévár-di Sándor az előírt feladatok-nál is többet végzett, többet tett társai művelődéséért: szakmai filmvetítéseket szer-vezett, amelynek híre járt az egész vállalatnál.

A politikai foglalkozások-nak is meglátszik a hatása a Cserepes sori üzemben. A dolgozók jól tájékozódtak a kül- és belpolitikai esemé-nyekről, megértik ezek okait,

Titkos szavazással

A jelölőbizottságnak tehát egyszerű dolga akadt ebben az esetben. Kérdéseire, viz-szágataira egyöntetű válaszok-kapott, amiből így von-ta le a következtetést a jelölő bizottság elnöke:

— Nem lesz probléma a lista összeállításánál. Különösen örülnék, hogy olyanokat je-lölhetünk, akiknek a szemé-lyében a dolgozók akarata találkozik, s akiknél nagy tapasztalatot is látnék.

A jelölőbizottság már be-fejezte tevékenységét: a Cse-repes sori üzem falára ki-függesztették a jelöltek lis-táját, de a jelölésnek tu-lajdonképpen még nincs vé-ge. A választás napjáig min-den dolgozóknak joga van arra, hogy a jelöltek személyé-ről elmondja észrevételeit, újabb véleményét.

A végső szót, a döntő ígért vagy nemet a titkos szava-zás mondja ki.

Matkó István

Nagyító alatt a minőség

A Szegedi Minőségvizsgáló Intézet a múlt évben 6 ezer 500 esetben tartott árucikk-vizsgálatot, és Szegeden ezek-ből eredően eddig 62 esetben indítottak szabálysértési el-járást. Általában a vendég-látó és kereskedelmi vállala-tok üzemében fordult elő szabálytalanság. Az egyéni nyereszkekédek „Irányvona-la” legtöbbször a borvívezés — súlyosonkítással egybeköt-ve. A feketekávéban is gyak-ran kevesebb a kávé. E te-kintetben az utolsó negyed-évi vizsgálatok 15—20 száza-léka járt negatív eredmén-nyel.

A sütőipari termékek 34,2 százaléka nem felelt meg a minőségi követelményeknek. A hűskészítményeknél és általában az ipari árucikk-ek között kevesebb a kifogásol-ható termék, hiszen a ter-melés és a technológia meg-

határozott, a hibákat „házon belül” kijavítják. Az áruk inkább a kereskedelem kör-forgásában válnak kifogásol-hatóvá, amikor szavatossági időn túl is árusítják őket. Ebben közrejátsszik az is, hogy gyakran az élelmiszer-csomagoló vállalat nem jelzi a szavatossági időt.

GYORSPOSTA • GYORSPOSTA GYORSPOSTA • GYORSPOSTA

KORSZERUSÍTIK A 7-ES ÁRUDÁT

N. P. szegedi olvasónk, jelel meg a követelménye-ket, s ezért 1968-ban — mi-vel ekkor kerül sor az egész épület tatarozására — át-nak rendszeres vásárlója, szóvá tette, hogy az üzlet túlnötte önmagát, korszerű-ten, s nehéz benne a kultu-rált kiszolgálás. Panaszko-lott arra is, hogy az üzletben megszüntették az élő csirke árusítását, s többször előfor-dult, hogy az esti órákban nem kapott kenyert, kalá-csot, péksüteményt, sőt tejet sem.

Levelezőnk problémájával felkerestük a Szegedi Élelmis-zer-kiskereskedelmi Vállalat igazgatóját, Kuti Árpádot. A következő felvilágosítást kap-tuk: A vásárlók igénye ta-lálkozott a mi terveinkkel. Nekünk is az a vélemény-ünk, hogy a Széchenyi tér 7-es számú bolt már nem

felel meg a követelménye-ket, s ezért 1968-ban — mi-vel ekkor kerül sor az egész épület tatarozására — át-nak rendszeres vásárlója, szóvá tette, hogy az üzlet túlnötte önmagát, korszerű-ten, s nehéz benne a kultu-rált kiszolgálás. Panaszko-lott arra is, hogy az üzletben megszüntették az élő csirke árusítását, s többször előfor-dult, hogy az esti órákban nem kapott kenyert, kalá-csot, péksüteményt, sőt tejet sem.

Levelezőnk problémájával felkerestük a Szegedi Élelmis-zer-kiskereskedelmi Vállalat igazgatóját, Kuti Árpádot. A következő felvilágosítást kap-tuk: A vásárlók igénye ta-lálkozott a mi terveinkkel. Nekünk is az a vélemény-ünk, hogy a Széchenyi tér 7-es számú bolt már nem

TV-VÁSÁRLÁS RÉSZLETRE

K. J. szegedi olvasónk ar-ról ír szerkesztőségünkhez küldött levelében, hogy a hir-detésekből úgy tudta, aki részletre akar televíziós ké-szüléket vásárolni, annak az egész összeg 20 százalékát kell befizetnie, hogy megkap-hassa a hitellevelet. Amikor azonban felkereste az OTP Aradi vértanúk téri fiókját, mégis a televízió árának 30 százalékát kérték tőle. Így még egy hónapot várnia kellett a készülék vásárlásával. Szeretné tudni, helyesen jár-tak-e el, mi az igazság, 20 vagy 30 százalékot kell-e be-fizetni a tv-vásárlásnál?

Olvasónk kérdésére Odry Lajos, az OTP Aradi vértanú-k tere fiókiának vezetője adott tájékoztatást.

— A belkereskedelmi mi-

niszter 1967. január elsejével szabályozta a televíziós ké-szülékek részletvásárlási ak-cióját. Így például, aki Hori-zont televíziót akar vásárol-ni, amely 6 ezer 100 forintba kerül, annak mindössze 500 forintot kell befizetnie. Aki pedig Favoritot szeretne — amely 5 ezer 500 forintba kerül, már ezer forintot kell befizetnie. Tehát nem attól függ, hogy melyik készülék milyen drága, hanem egyen-ként is megszabják, melyik készüléktől mennyit kell be-fizetni. E két említett típu-son kívül amelyek készülék öt ezer forintnál kevesebbe kerül, annál 20 százalékot kell befizetni, ezen felül pe-dig 30 százalékot. Kivételt képeznek az Orion televíziók, amely egyáltalán nem kap-hatók a részletvásárlásban.

Leplezetlenül és álcázottan

Talán nem is kell sok szót vesztegetni a ma már többnyire csak vidéki városok-ban látható díszes aranyke-retben pompázó hatyúkra és gitározó cigánylányokra, sem a családi házak kert-jében fagyoskodó főrpék-re. Hiszen ezekről mindenki már messziről látja, hogy giccs ez bizony. Az alsá-

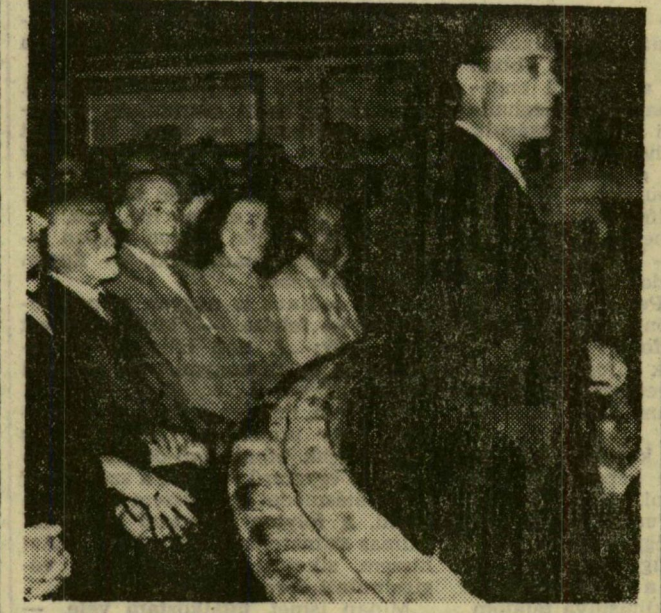
Házikertész-tanfolyamok

Növényvédelem, művelési módok

A Hazafias Népfőnt váro-si bizottsága és a Szeged és vidéke Körzeti Földműves-szövetség Növényvédelmi Akcióbizottsága alapfokú há-zikertész tanfolyamot rendez kiskerttulajdonosoknak, mű-kevelő kertészekedőknek. Az első összesen 5 előadásból álló esti tanfolyam január 23-án, hétfőn este 6 órakor kezdődik Petőfiteléken. A Gera Sándor általános isko-lában. A második hasonló célú tanfolyam első előadását pedig január 25-én, szerdán Újszegeden, a November 7.

Művelődési Házban rendezik szintén 6 órai kezdettel. A tanfolyamokon való részvétel önkéntes és teljesen díjtalan. A következő előadásokat kéthetenként hétfőn, illetve szerdai napokon rendezik a fenti helyeken. Ezeket a rövid tanfolya-mokon bárki résztvehet. A célja, hogy a házikert-tulaj-donosokat, amatőr kertészeket bevezessék a modern növény-védelem, növényegészségügy, fajtaismeret, művelési mó-dok, metszési eljárások rej-telmeibe.

Ferencsik János hatvanéves

(Liebmann B. felv.)

Ferencsik János, kétszeres Kossuth-díjas, az Állami Operaház főzeneigazgatója, a Magyar Népköztársaság ki-váló művésze 60 éves. Ebből az alkalomból a Népköztár-saság Elnöki Tanácsa a ki-váló művészeknek a hazai és a nemzetközi zenei életben kifejtett munkássága elismeréséül a Munka Erdemrend arany fokozata kitüntetését adományozta. A kitüntetés Kisházi Ödön, az Elnöki Tanács helyettes elnöke nyúj-totta át.

Képünkön Ferencsik János a Szegedi Nemzeti Szín-házban Kodály Pálmus Hungaricus-ának 1954-es elő-adását vezényli. Ez az ese-mény nemcsak azért volt je-lentős, mert a kiváló karnagy általában keveset szerepelt és szerepel vidéken, hanem azért is, mert az előadáson részt vett maga a szerző, Ko-dály Zoltán is (baloldalt). Mellette dr. Szeghy Endre szegedi főiskolai tanár.